
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2010:5

Prost honoris causa och biskop honoris causa

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:73 med förslag om införande i kyrkoordningen av bestämmelser om utnämning av hedersprostar och hedersbiskopar. Utskottet menar att ordningen med hedersprostar inte ska regleras och avvisar införande av en ordning med hedersbiskopar. Utskottet menar att motionen bör avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:73.

Motionens förslag

Motion 2010:73 av Johan Blix, Prost honoris causa och Biskop honoris causa

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att föreslå en ändring i kyrkoordningen som innebär att utnämningen av "prost hc" och "biskop hc" regleras.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2010:73 i Ln 2010:13y. Yttrandet bifogas som *bilaga 1*.

Bakgrund

Ordningen att biskopar kan utnämna en präst har funnits under mycket lång tid. Tidigare har talats om "prost över egen församling" med innebörden att en sådan präst inte var föremål av visitationer från kontraktsprostens sida utan bara vara underställd biskopen. Att bli utnämnd till hedersprost är nu en renodlad hedersbevisning och saknar helt betydelse för tjänsteutövningen. Det finns inte och har inte heller funnits några bestämmelser om biskopens rätt att utse hedersprostar även om man på 1760-talet diskuterade i prästeståndet om inte hedersprostar borde utnämnas med något större urskillning än vad som alltid var fallet. Ordningen med hedersprostar vilar bara på sedvanerätt.

Hedersbiskopar har aldrig funnits. Biskopar utan stift fanns genom det ordensbiskopsämbete som inrättades av Gustaf III år 1783 och som definitivt upphörde jämmt 100 år senare. Den siste ordensbiskopen utnämndes av Oskar II men blev inte, i motsats till de tidigare, biskopsvigd då ärkebiskopen vägrade biskopsvigning av en enbart "nominell biskop".

Frågor om ett inomkyrkligt belöningssystem behandlades av 2001 års kyrkomöte med anledning av motion 2001:1 *En Kyrkomötets förtjänstmedalj*. I motionen

föreslogs att Kyrkomötet skulle beslutar att utreda instiftandet av en Kyrkomötets förtjänstmedalj. Medaljen skulle kunna tilldelas för betydelsefulla insatser på nationell nivå. I sitt betänkande Kl 2001:1 redovisade Kyrkolivsutskottet redan förekommande förtjänsttecken såsom ärkebiskopens Stefansmedalj och dåvarande Svenska kyrkans församlingsförbunds förtjänstmedalj. Utskottet ansåg att det inte förelåg något behov av att inrätta en Kyrkomötets förtjänstmedalj eller av att tillsätta en utredning som skulle utreda ett eventuellt instiftande av en sådan medalj. I enlighet med utskottets förslag avslog Kyrkomötet motionen.

Någon direkt rättslig reglering av regeringens belöningssystem som omfattar fyra olika medaljer och utmärkelsen Professors namn torde inte finnas. Riktlinjer för belöningssystemet finns däremot i Statsrådsberedningens PM 2006:1 *Regeringens belöningsmedaljer och regeringens utmärkelse Professors namn*.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2010:73.

Motionären konstaterar att biskopens möjligheter att utnämna präster till prost honoris causa eller hedersprost är något som inte alls är reglerat i kyrkoordningen. Som framgår av bakgrundsteckningen är det en ordning som funnits relativt länge men som aldrig varit föremål för någon reglering. Biskoparna har lite olika praxis i fråga om man utnämner hedersprostar eller inte. Enligt vår mening saknas anledning att nu införa några bestämmelser på detta område. Det skulle medföra reglering av ett område som inte behöver regleras och möjligen också uppfattas som en ändring av vad det innebär att utnämnas till hedersprost.

Vad gäller den helt nya tanken i motionen att även införa något slags hedersbiskopar vill vi hänvisa till det som Läronämnden anför i sitt yttrande. Utöver att det skulle strida mot det som gäller enligt vår kyrkas tradition ser vi inte heller några bärande skäl för att införa en hederstitel av detta slag. Vi menar därför att motion 2010:73 bör avslås.

Uppsala den 30 september 2010

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge, Eric Muhl, Ronny Hansson och Inger Lif.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jan Johansson, Birgitta Halvarsson, Kjerstin Sörngård Thulin, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Lennart Kjellin, Mattias Rosenqvist, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén och Torbjörn Lindahl.

Biskop Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Prost hc och biskop hc (hedersprost och hedersbiskop)

Läronämndens yttrande över motion 2010:73

Till skillnad från "domprost" och "kontraktsprost" betecknar titeln "prost" inget särskilt uppdrag i vår kyrka. Det gör däremot titeln "biskop". Utöver de prästerliga uppgifterna ska en biskop svara för ledning och tillsyn, vårda och värna kyrkans enhet samt viga präster och diakoner. Att vara biskop är dessutom ett uppdrag till vilket man vigs. I båda dessa avseenden saknas analogi mellan titlarna "prost" och "biskop". Det skulle strida mot vår kyrkas tradition att utse biskopar utan stiftsansvar.

Uppsala den 25 augusti 2010

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Lennart Koskinen, biskop Eva Brunne, Kajsa Ahlstrand, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.